

ЕВОЛЮЦІЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У НІМЕЧЧИНІ: ВІД НАЦІОНАЛЬНИХ ПРОЦЕДУР ДО ЄДИНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВОВОГО ПРОСТОРУ

ПІРОГОВА Наталя, здобувач вищої освіти,

спеціальність 071 Облік і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: Проаналізовано історичний розвиток системи публічних закупівель у Німеччині та виклики сучасності, зокрема цифровізація, сталий та інноваційний підхід, доступ малого й середнього бізнесу та пришвидшення процедур.

Ключові слова: публічні закупівлі, Німеччина, виклики, цифровізація, сталий розвиток.

Щорічно Німеччина нараховує приблизно 2,5 мільйонів публічних тендерів загальною вартістю 360 мільярдів євро. Водночас, ця країна є економічно привабливою для малого бізнесу, а також бізнесу інших країн. Публічні закупівлі є однією з основних сфер економіки Німеччини, оскільки становлять вагомий частку ВВП країни та слугують інструментом забезпечення ефективного використання державних коштів. Федеративний устрій держави обумовлює значну децентралізацію закупівель, що створює велику кількість замовників на федеральному, земельному та муніципальному рівнях і водночас ускладнює правове регулювання [1, с. 5].

Історія розвитку публічних закупівель у Німеччині сягає XIX ст., коли формувалися перші галузеві правила для будівельних контрактів (VOB – Vergabe- und Vertragsordnung für Bauleistungen). Після Другої світової війни, зі створенням Федеративної Республіки Німеччина, система закупівель почала відновлюватися з орієнтацією на демократичні та конкурентні засади, а поступово було запроваджено вимоги прозорості та ефективності [2, с. 12].

Інтеграція Німеччини в Європейський Союз стала важливим фактором трансформації правової бази. Впровадження директив 2004/18/ЕС, а згодом 2014/24/EU та супутніх документів привело до гармонізації національного законодавства з європейським. Це зумовило кодифікацію правил у частині IV Закону «Про обмеження конкуренції» (GWB), а також ухвалення низки підзаконних актів: VgV (Vergabeverordnung) для регулювання поставок і послуг,

UVgO (Unterschwellenvergabeordnung) для закупівель нижче європейських порогів та SektVO (Sektorenverordnung) для секторних закупівель [3, с. 30; 4].

Однією з центральних віх у розвитку системи стала реформа 2016 року («Vergaberechtsmodernisierungsgesetz»), спрямована на транспонування нових директив ЄС та модернізацію закупівельного права. Вона забезпечила консолідацію норм у частині IV GWB, надала замовникам більшу гнучкість у виборі процедур, дозволила ширше використовувати соціальні та екологічні критерії, спростила адміністративні бар'єри та заклала підвалини для цифровізації процедур [5, с. 7].

Структурні особливості федеративної моделі визначають як переваги, так і виклики для німецької системи закупівель. З одного боку, близькість замовника до локальних потреб підвищує ефективність витрат, з іншого – відмінності у практиках ускладнюють уніфікацію процесів і потребують узгодженої координації [1, с. 8].

Сучасні тенденції розвитку зосереджені навколо чотирьох напрямів.

По-перше, цифровізація, яка передбачає обов'язковий перехід до електронних тендерів та створення централізованих платформ для підвищення прозорості та зменшення часу процедур [6].

По-друге, акцент на сталому розвитку та «зелених» закупівлях, що дозволяє враховувати екологічні та соціальні критерії при виборі постачальників [7].

По-третє, активне сприяння участі малого і середнього бізнесу та інноваційних компаній, що забезпечує розширення конкуренції [4, с. 15].

По-четверте, баланс між відкритістю ринку та захистом національних і європейських стратегічних інтересів, зокрема у сферах оборони та енергетики [8].

Таким чином, німецька система публічних закупівель пройшла шлях від вузькогалузевих і національних правил до комплексної моделі, гармонізованої з правом ЄС. Реформа 2016 року стала переломним моментом, який відкрив можливості для цифровізації та впровадження сталих підходів.

У перспективі головними завданнями залишаються подальше вдосконалення координації між рівнями влади, розширення інструментів підтримки МСП, а також забезпечення ефективності й прозорості в умовах цифрової трансформації [1; 6].

Отже, розвиток системи публічних закупівель у Німеччині є гарним прикладом того, як оптимальне поєднання національних традицій і європейських стандартів може створити ефективну та сучасну модель регулювання закупівельної сфери. Німеччина продемонструвала, що прозорість, конкуренція та врахування суспільних інтересів можуть стати головними принципами, які підвищують економічну ефективність та формують значну довіру до держави.

Література:

1. ОЕСР. *Державні закупівлі в Німеччині*, 2019. 118 с.
2. *Огляд німецького законодавства про закупівлі та його розвиток*. URL: <https://www.procurement-law.de> (дата звернення: 22.09.2025)
3. ICLG. Міжнародний порівняльно-правовий довідник. *Закони та нормативні акти щодо державних закупівель: Німеччина 2025*. 100 с.
4. Eversheds Sutherland. *Public Procurement in Germany: Implementation of EU Directives*. Lexology, 2020. 411 с.
5. Federal Ministry for Economic Affairs and Climate Action. *Public Procurement in Germany (Dossier)*. Berlin, 2021. 128 с.
6. Solbach T. (BMW). *Public Procurement in Germany*. Workshop Presentation, European Parliament, 2018. С.46-50
7. European Parliament. *The Social Impact of Public Procurement*. Research Paper, 2023. 80 с.
8. EU Law Live. *Strategic Procurement and Security in the EU Context*, 2022.С.65-69

Abstract: *The historical development of the public procurement system in Germany and contemporary challenges, in particular digitalization, a sustainable and innovative approach, access for small and medium-sized businesses, and the acceleration of procedures, are analyzed.*

Keywords: *public procurement, Germany, challenges, digitalization, sustainable development.*

Науковий керівник – ЧЕБАН Юлія,
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв